

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za upravo*

Seminarska naloga

Upravno pravo

JAVNE SLUŽBE

Predmet: Upravno Pravo

Mentorica:

Študentka:

Ljubljana, november 2006

KAZALO

1 UVOD.....	4
2 POJEM IN RAZVOJ JAVNE SLUŽBE.....	5
3 VRSTE JAVNIH SLUŽB.....	7
3.1 GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE.....	7
3.2 NEGOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE.....	7
4 NAČINI IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB.....	8
4.1 REŽIJSKI OBRAT.....	8
4.2 JAVNI GOSPODARSKI ZAVOD.....	8
4.3 JAVNO PODJETJE.....	8
4.4 KONCESIJA.....	9
4.5 VLAGANJE JAVNEGA KAPITALA.....	9
5 FINANCIRANJE JAVNIH SLUŽB.....	10
6 LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN	11
6.1 PREDSTAVITEV OBČINE, STATUT IN ODLOK O GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽBAH	11
6.2 JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN.....	12
6.2.1 Analiza podjetja.....	12
6.2.2 Dejavnosti in poslovanje družbe.....	13
6.2.3 Organi družbe.....	14
6.2.4 Viri financiranja družbe.....	15
7 ZAKLJUČEK.....	16
LITERATURA IN VIRI.....	17
SEZNAM OPORABLJNIH KRATIC IN OKRAJŠAV.....	18

1 UVOD

V uvodnem delu poglavja seminarske naloge opisujem kratek razvoj javnih služb ter analiziram definicijo pojma javne službe. Pojem javne službe se uporablja predvsem v kontinentalni Evropi in je eden od osrednjih pojmov upravnega prava. Zanimivost tega pojma je predvsem v tem, da javna služba ni izraz, ki bi označeval neko organizacijsko obliko, temveč označuje vsebino dejavnosti, ki se izvaja v javnem interesu. Zato terja določene posebnosti v primerjavi z običajnimi dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru civilno – pravnega prava. Vsebina teh dejavnosti se kaže zlasti v posebnostih glede pogojev izvajanja javnih služb in oblik njihovega izvajanja.

V nadaljevanju seminarske naloge opisujem vrste javnih služb predvsem na območju Republike Slovenije. Ugotovitve se opirajo predvsem na analizo veljavnega zakona o gospodarskih javnih službah iz leta 1933 in zakona o zavodih. Bistvena razlika med gospodarskimi in negospodarskimi javnimi službami je ta, da se gospodarske službe izvajajo monopolno in se kolikor je to mogoče same financirajo, medtem ko se negospodarske službe financirajo iz proračuna ali posebnih skladov.

V osrednjem delu, nekoliko bolj pomemben, namenjam poudarek oblikam oziroma načinom izvajanja javnih službah. Z metode analize opisujem oblike izvajanja na podlagi ZGJS in ZZ.

V petem poglavju naloge na splošno opisujem financiranje gospodarskih in negospodarskih javnih služb.

Pri opisu konkretnega primera sem izbrala občino Piran in v njen obdelala ureditev občinskega statuta, odloka o gospodarskih javnih službah in javnega podjetja Okolje Piran. To podjetje se ukvarja z različnimi dejavnostmi od katerih je najpomembnejša zbiranje in odvoz odpadkov.

Na podlagi najvišjega akta podjetja, statuta, opisujem organe družbe in njihove medsebojne interakcije.

V zadnjem delu navajam literaturo in vire, ki so mi služili in pripomogli pri nastajanju seminarske naloge ter seznam kratic, ki sem jih uporabila v seminarski nalogi.

2 POJEM IN RAZVOJ JAVNE SLUŽBE

Pojem »javna služba« je nastal konec 19. stoletja v praksi francoskega Državnega sveta: »javna služba je tisto delovanje uprave, ki poteka po načelih javnega prava«. Zato je logično, da se je pojem javne službe začel najprej vsebinsko napolnjevati ravno pri francoskih teoretikih; oče javnih služb je Duguit, po katerem je »celotna država le skupek javnih služb«.

Pri iskanju definicije pojma javne službe je ključnega pomena pojem splošnega interesa oziroma javne koristi. Javno službo se namreč definira (Jean Rivero) **kot tisto upravno delovanje, s katerim se zagotavlja zadovoljevanje potreb splošnega pomena.**

Pojem javne službe vsebuje **formalni in materialni vidik:**

- **Formalni vidik javne službe:** po formalnem vidiku gre za javno službo vedno, kadar je nosilec dejavnosti javnopravna oseba – neodvisno od vrste in narave dejavnosti.
- **Materialni vidik javne službe:** po tem vidiku gre za javno službo takrat, kadar dejavnost, ki se opravlja kot javna služba izpolnjuje določene kriterije oziroma ima določene lastnosti.

Javna služba je vsaka dejavnost, preko katere se zadovoljujejo javne potrebe. V okvir francoskega pojma javne službe (service public) tako npr. sodi pravosodje, diplomacija, skrb za javni red in mir in podobno.

Pri nas ima pojem »javna služba« bistveno ožji pomen, saj zajema le servisno dejavnost (sprejemati strokovno podkovane rešitve) države in lokalne skupnosti, ne pa tudi njihovih oblastnih funkcij. Javna služba označuje dejavnost in ne izvajalca te dejavnosti. Javna služba je dejavnost, preko katere se zagotavljajo javne dobrine in ki jo označujejo naslednje značilnosti:

- Izvaja se v javnem interesu
- Za njeno zagotavljanje je odgovorna država ali lokalna skupnost
- Izvzeta je iz pravnega režima tržnih dejavnosti (prenesena je iz zasebne v javno sfero)
- Izvaja se po posebnem javno pravnem režimu

Javno pravni režim se nanaša predvsem na:

- Način izvajanja dejavnosti
- Razmerja med izvajalcem, uporabnikom in državo (ali lokalno skupnostjo)
- Cenovni režim

Pirnat v delu »Poskus materialne opredelitve javne službe, str 71-73« navaja več meril za opredelitev pojma javne službe:

- Odsotnost delovanja tržnih zakonitosti (ko preko trga ni mogoče zagotoviti financiranja dejavnosti vsaj na nivoju enostavne reprodukcije, torej pokrivanja stroškov; ko gre za tako visoke investicije v infrastrukturo, da sredstev zanje ni mogoče pridobiti preko trga; ko obstaja v državi ali v lokalni skupnosti naravni monopol in podobno)
- Nujnost trajnega opravljanja dejavnosti za normalno življenje ljudi v skupnosti
- Krog uporabnikov dobrine (pri nekaterih dobrinah ni mogoče meriti uporabe, ker jih uporabljamo kolektivno – gre za tako imenovane »kolektivne dobrine«, kot je npr. javna razsvetljava, javna cesta)
- Prisilnost uporabe neke dobrine (nekatero dobrino je potrebno uporabnikom v javnem interesu vsiliti – npr. priključitev na javni vodovod in kanalizacijo)

3 VRSTE JAVNIH SLUŽB

Javne službe lahko razdelimo na gospodarske in negospodarske. Gospodarske in negospodarske javne službe so določene z posameznimi področnimi zakoni. Oba zakona Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS) in Zakon o zavodih, ne določata, katere dejavnosti so javne službe, temveč urejata le režim njihovega izvajanja.

3.1 GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE

Gospodarske javne službe srečamo na področjih varstva okolja, energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva in na drugih področjih gospodarske infrastrukture. Gospodarske javne službe delimo na državne in lokalne. Državne so tiste, za katere zagotavljanje je odgovorna država, lokalne pa tiste za katere zagotavljanje so odgovorne lokalne skupnosti (občine). Poleg tega pa deli zakon gospodarske javne službe na obvezne in izbirne. Obvezne so tiste, ki jih država ali lokalna skupnost mora zagotavljati kot javne službe, izbirne pa tiste, ki jih lahko zagotavlja kot javne službe (ni pa nujno, da jih).

3.2 NEGOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE

Nekaj področij, kjer srečamo gospodarske javne službe:

Negospodarske javne službe srečamo na področjih dejavnosti vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialnega varstva, otroškega varstva, invalidskega varstva in socialnega zavarovanja. Zakon o zavodih določa v 22. členu, da se kot javne službe opravljajo z zakonom oziroma odlokom občine na podlagi zakona določene dejavnosti, katerih trajno in nemoteno opravljanje zagotavlja v javnem interesu država ali občina.

4 NAČINI IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB

Za zagotavljanje javnih služb sta odgovorni država ali lokalna skupnost. Država ali lokalna skupnost lahko zagotavljata javno službo preko organov javne uprave, preko posebej za ta namen ustanovljenih organizacij ali pa preko oseb zasebnega prava. Javnih služb torej ne izvajajo organi javne uprave sami. Načine izvajanja javnih služb urejata ZGJS in Zakon o zavodih.

ZGJS predvideva naslednje načine izvajanja javnih služb:

4.1 REŽIJSKI OBRAT

O izvajanju javne službe v režiji govorimo takrat, kadar javno službo neposredno opravlja država preko svojih organov oziroma upravnih služb ali javnih ustanov, ki jih v ta namen ustanovi. Ustanovi torej ustrezno organizacijsko obliko upravnega organa oziroma službe ali pa javni zavod, javno podjetje oziroma drugo državno ustanovo, ki neposredno proizvaja proizvode oziroma opravlja storitve, ki so javne dobrine. Pri nas je režijski obrat redka oblika izvajanja javnih služb – in še to le na lokalni ravni.

4.2 JAVNI GOSPODARSKI ZAVOD

Javni gospodarski zavod je redka oblika izvajanja javne službe. ZGJS določa, da pride v poštev, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne oziroma če to ni njihov cilj. Ustanovitelj javnega gospodarskega zavoda je država ali lokalna skupnost. Soustanovitelji so lahko tudi druge pravne in fizične osebe, vendar njihovi ustanoviteljski deleži skupaj ne smejo presežati 49 %.

4.3 JAVNO PODJETJE

Javno podjetje je najpogostejša oblika izvajanja gospodarske javne službe. ZGJS določa, da se gospodarska javna služba izvaja v javnem podjetju, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb večjega obsega ali kadar to narekuje narava monopolne dejavnosti.

Javna podjetja srečamo na področju državnih in lokalnih gospodarskih javnih služb. Na državni ravni izvajajo javne službe na področju energetike, vodnega gospodarstva, železniškega prometa, telekomunikacij in poštних storitev. Na lokalni

ravni srečamo javna podjetja praktično v vseh občinah. Izvajajo se predvsem javne službe na področju varstva okolja.

4.4 KONCESIJA

ZGJS kot način izvajanja gospodarske javne službe predvideva tudi koncesijo. Koncesija je oblika privatiziranega izvajanja javne službe. Gre za pooblastilo, ki ga da država ali lokalna skupnost osebi zasebnega prava (gospodarski družbi) za izvajanje javne službe.

S podelitvijo koncesije nastane koncesijsko razmerje, v katerem nastopata koncedent (tisti, ki podeli koncesijo – država ali lokalna skupnost) in koncesionar (oseba zasebnega prava, ki izvaja javno službo). Koncesionar je lahko fizična ali pravna oseba, če izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti, ki je predmet koncesionirane gospodarske javne službe. Koncesionar je lahko tudi tuja oseba, če zakon ne določa drugače. Pri koncesiji se srečujeta javni in zasebni interes. Koncedent podeljuje koncesijo zaradi zadovoljevanja javnega interesa, koncesionar pa jo sprejme zaradi lastnega in poslovnega interesa.

4.5 VLAGANJE JAVNEGA KAPITALA

Pri tem načinu izvajanja javnih služb govorimo o primerih, ko država preko vlaganj svojega kapitala v dejavnost zasebno pravnih subjektov zagotavlja, da ti v okviru svoje dejavnosti proizvajajo tudi proizvode oziroma opravljajo storitve, ki so predmet določene javne službe. S takšnimi kapitalskimi vložki si država zagotovi tudi ustrezni delež (lahko tudi večinski) glede odločanja, seveda samo v obsegu, ki se nanaša na zagotavljanje javnih dobrin.

V tem primeru gre za privatizirano izvajanje javne službe, le da se za razliko od koncesije, kjer se javna služba praviloma financira iz sredstev koncesionarja, v tem primeru angažira tudi javna (proračunska) sredstva. Država ali lokalna skupnost vložijo javna sredstva v osebo zasebnega prava.

Režijski obrat, javni gospodarski zavod in javno podjetje spadajo med načine izvajanja javnih služb v režiji, pri koncesiji in vlaganju javnega kapitala pa gre za privatizirano izvajanje.

5 FINANCIRANJE JAVNIH SLUŽB

Glede financiranja obstaja med gospodarskimi in negospodarskimi javnimi službami bistvena razlika. Uporabniki storitev, ki se zagotavljajo z gospodarskimi javnimi službami, plačujejo ceno teh storitev. Cene se oblikujejo na način, ki ga določa zakon ali občinski odlok. Cenovni režim je eden izmed elementov javnopravnega režima javne službe. Če javno službo izvaja javno podjetje, o cenah odloča ustanovitelj (država ali lokalna skupnost). Če javno službo izvaja koncesionar, je cenovni režim opredeljen v aktu o načinu opravljanja ali v koncesijskem aktu, izhodiščna cena pa je določena v koncesijski pogodbi. Odločilno vlogo pri določanju cene pa imata torej država oziroma lokalna skupnost (če gre za lokalne službe).

Cene so lahko tudi diferencirane glede na kategorijo uporabnikov (lahko se npr. določijo posebej za velike in posebej za male uporabnike). ZGJS omogoča tudi subvencioniranje cen – torej zmanjševanje bremen uporabnikov s pomočjo sredstev proračuna.

Gospodarske javne službe, s katerimi se zagotavljajo storitve, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva (npr. javna razsvetljava), se financirajo iz sredstev proračuna. Iz sredstev proračuna se običajno financira tudi izgradnja infrastrukturnih objektov in naprav. Vendar je predpisan poseben proračunski vir, ki je vezan na uporabo teh objektov in naprav.

Negospodarske javne službe se v celoti financirajo iz javnih sredstev. Financiranje negospodarskih javnih služb je v celoti podrejeno socialnim načelom. Javna služba na področju zdravstva se npr. financira iz sredstev sklada za zdravstveno zavarovanje, v katerega zavezanci obvezno vplačujejo prispevek. Javna služba na področju kulture, vzgoje in izobraževanja se financira iz sredstev proračunov (državnega ali lokalnih). Le v manjši meri se negospodarske javne službe financirajo tudi iz cene storitev (npr. vstopnine za gledališko predstavo ali za obisk muzeja).

6 LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN

6.1 PREDSTAVITEV OBČINE, STATUT IN ODLOK O GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽBAH

Občina Piran leži na skrajnem jugozahodnem delu Republike Slovenije. Na kopnem meji z državo Hrvaško in na morju s Hrvaško in Italijo. Pretežni del občine sodi v priobalni pas, razen grebena z zaselki Nova vas, Padna in Sv. Peter. Najvišja točka je Baretovec pri Padni z 289 metri nadmorske višine. Občina Piran je narodnostno mešana, saj v njej živijo pripadniki italijanske narodnosti. Površina občine meri 46,6 km² in obsega območja naslednjih naselij: Bužini, Dragonja, Lucija, Mlini, Nova vas, Padna, Parecag, Piran, Portorož, Seča, Sečovlje, Strunjan, Sv. Peter, Škodelin in Škrile.

V statutu občine Piran je sedmo poglavje namenjeno občinskim javnim službam. Po tem statutu občina Piran zagotavlja opravljanje javnih služb, ki jih sama določi, in javnih služb, za katere je tako določeno z zakonom.

Opravljanje javnih služb občina zagotavlja:

- neposredno v okviru občinske uprave
- z ustanavljanjem javnih podjetij in javnih zavodov
- dajanjem koncesij
- z vlaganjem lastnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava

Občina Piran je za izvajanje gospodarske službe ustanovila samo en režijski obrat »Gospodarjenje s stavbnimi zemljišči«.

Javne službe ustanavlja občinski svet, ki izvršuje ustanoviteljske pravice, občine.

Nadzor nad izvajanjem javnih služb izvršujeta občinski statut in župan. Način in pogoje izvajanja javnih služb predpiše občina z odlokom, razen v primerih ko zakon ne določa drugače.

Na področju družbenih dejavnosti občina zagotavlja javne službe za izvajanje naslednjih dejavnosti:

- predšolska vzgoja in varstvo otrok
- osnovnošolsko izobraževanje
- osnovno zdravstvo in lekarna
- socialno varstvo
- kultura in knjižničarstvo

Občina lahko ustanovi javne službe tudi na drugih področjih, zlasti na področju glasbene vzgoje, izobraževanja odraslih, športa in drugih dejavnosti, s katerimi se zagotavljajo javne potrebe (po 96. členu statuta občine Piran).

Na področju gospodarskih javnih služb občina ustanovi javne službe za:

- oskrbo s pitno vodo
- ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje ostankov komunalnih odpadkov
- odvajanje in čiščenje odpadnih in padavinskih voda
- javno snago in čiščenje javnih površin
- urejanje javnih poti, površin za ceste in zelenih površin
- pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav zaradi varstva zraka
- gospodarjenje s stavbnimi zemljišči
- vzdrževanje občinskih javnih cest in na drugih področjih, če tako določa zakon (statut občine Piran, 98. člen)

Glede financiranja gospodarskih javnih služb pa odlok določa, da se storitve javnih služb, ki so individualno določljive, financirajo iz cene, ki jo plačujejo njihovi uporabniki glede na količino uporabe. Predlog cene posamezne storitve izdela izvajalec in ga s potrebno dokumentacijo predloži občinskemu svetu. Ta lahko odloči, da se cene posameznih storitev plačujejo diferencirano glede na posamezne vrste uporabnikov ali glede na količino porabljenih storitev. Storitve gospodarskih javnih služb, pri katerih ni mogoče ugotoviti njihovega uporabnika, ali je to povezano z nesorazmerno visokimi stroški, se financirajo iz proračunskih sredstev.

6.2 JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

6.2.1 Analiza podjetja

Javno podjetje Okolje Piran, d.o.o. je podjetje v 100% lasti občine Piran. Ustanovljeno je bilo leta 1990, ko sta se v enotno podjetje preoblikovala takratno Komunalno podjetje Piran in Samoupravna stanovanjska skupnost občine Piran. Sedanjo obliko pa je podjetje dobilo leta 1997, ko se je preoblikovala v družbo z omejeno odgovornostjo.

Sedež podjetja v Piranu, Fornače 33.

Podjetje se ukvarja z najrazličnejšimi dejavnostmi, od katerih so najpomembnejše zbiranje in odvoz odpadkov, upravljanje z kanalizacijo in čistilnimi napravam v občini, upravljanjem s pokopališčem v Piranu, z luko Piran, s parkirišči in zaporo prometa v Piranu, upravljanje s centralno plažo v Portorožu, upravljanje z občinskimi stanovanji, gradnja stanovanjskih stolpcev in podobno.

Vizija podjetja je, da bi se razvili v visoko tehnološko razvito podjetje, ki bi s svojim delovanjem prispevalo k čim hitrejšemu in čim višjemu razvoju občine Piran ter da bi z uslugami zadovoljevali potrebe in želje občanov.

Prednostni cilj občine je vzpostaviti medobčinski oziroma regionalni sistem zbiranja, obdelave in predelave odpadkov (komunalnih, industrijskih in gradbenih), v skladu s sedanjo zakonodajo in racionalno ekonomsko osnovo.

6.2.2 Dejavnosti in poslovanje družbe

Z aktom o ustanovitvi javnega podjetja Okolje, družba z omejeno odgovornostjo je podjetje registrirano za opravljanje sledečih dejavnosti:

- zbiranje in odvoz odpadkov
- ravnanje s posebnimi odpadki
- kanalizacija in delovanje čistilnih naprav
- splošna gradbena dela
- vzdrževanje in popravila motornih vozil
- pogrebna dejavnost
- druge pomožne dejavnosti v vodnem prometu
- obratovanje športnih objektov
- dajanje vodnih plovil v najem
- kartiranje
- prostorsko planiranje in urbanistično načrtovanje
- dajanje lastninskih premičnin v najem
- gradnja cest, železniških prog, letališč, športnih objektov
- računovodska, knjigovodska in revizijske dejavnosti
- dejavnost restavracij, gostiln, okrepčevalnic

Vse dejavnosti družba opravlja na način in pod pogoji, ki jih določajo zakoni, statuti ustanovitelji in drugi predpisi. Družba mora opravljati dejavnosti tako, da najprej zagotovi nemoteno opravljanje dejavnosti gospodarskih javnih služb.

Družba na podlagi določil tega akta izvaja naslednja pooblastila:

- določa pogoje in daje soglasja za projektiranje in izvedbo v zvezi s priključitvijo na infrastrukturne objekte, ki so v upravljanju družbe

- daje dovoljenje in določa povračila uporabnikov za priključitev na infrastrukturne objekte

Ustanovitelj ima v zvezi s poslovanjem družbe naslednje pravice in obveznosti:

- sprejem statut družbe (določa notranjo organizacijo, upravo družbe, nadzorni svet)
- določa posebne pogoje za izvajanje dejavnosti ter zagotavljanje in uporabo javnih dobrin
- daje soglasje k letnim programom dela družbe, v skladu z letnim programom, ustanovitelj in družba uredita medsebojne pravice in obveznosti s pogodbo
- sprejem poslovno poročilo in zaključni račun družbe
- odloča o cenah za upravo javnih dobrin
- odloča o investicijah v infrastrukturne objekte, ki so financirane s strani proračuna
- določa obseg in dejavnost družbe
- daje soglasje k sklepanju dolgoročnih kreditnih poslov

6.2.3 Organi družbe

Organi družbe so skupščina, nadzorni svet in uprava.

Skupščina javnega podjetja ima enega člana – predstavnika edinega družbenika, ki ga predstavlja občinski svet občine Piran (je najvišji organ odločanja v občini in šteje 25 svetnikov) kot organ lokalne skupnosti, ki odloča o:

- spremembah statuta
- ustanavljanju družb v državi ali tujini
- povečanju in zmanjšanju osnovnega kapitala
- imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta
- razdelitvi dobička in pokrivanju izgube
- sprejemanju letnega plana, srednjeročnega on dolgoročnega razvojnega programa

Vodenje poslov družbe nadzoruje nadzorni svet, ki ga sestavljajo šest članov in se imenujejo za dobo štirih let. Člane nadzornega sveta imenuje in razrešuje ustanovitelj in jih lahko predčasno zamenja tudi brez obrazložitve. Po statutu podjetja je župan občine Piran tudi član nadzornega podjetja, in sicer za čas trajanja njegovega mandata (funkcije župana) in ga v tem času ni mogoče odpoklicati ali razrešiti.

Poslovanje in delo družbe vodi uprava, ki jo sestavlja direktor kot predsednik uprave. Direktorja imenuje in razrešuje ustanovitelj družbe na predlog nadzornega sveta na podlagi javnega razpisa po pogoj, na način in po postopku, določenim s statutom. Člane uprave imenuje nadzorni svet na predlog direktorjev.

6.2.4 Viri financiranja družbe

Družba financira dejavnosti iz naslednjih virov:

- iz cen proizvodov in storitev za uporabo javnih dobrin, ki se zaračunavajo posameznim uporabnikom. Cene se oblikujejo in določajo na način, ki ga določa zakon ali občinski odlok v skladu z zakonom.
- iz proračunskih sredstev za financiranje gospodarskih javnih služb za javne dobrine, katerih uporabniki niso določljivi. Program skupne rabe in višino določi občina v proračunu.
- iz proračunskih sredstev za subvencioniranje cen. Program subvencij in višino sredstev določi občina v proračunu.
- iz lastnih storitev in poslov, najemnin, prodaje in drugih pogodbeno dogovorjenih odnosov.

7 ZAKLJUČEK

Javne službe in njihove dejavnosti so skozi obdobja svojega razvoja doživljale politične, pravne, strokovne in organizacijske spremembe. Skladno s tem razvojem se je sama dejavnost zagotavljanja javnih dobrin in storitev tudi različno imenovala. Tako poznamo to dejavnost v preteklosti pod imeni kot so dejavnost posebnega družbenega pomena, družbene dejavnosti, komunalna dejavnost in podobno.

Po sprejetju obeh temeljnih zakonov, ki urejata področje javnih služb v Sloveniji, pa dobimo enotno celovito in splošno ureditev te dejavnosti. To sta Zakon o zavodih iz leta 1991 in Zakon o gospodarskih javnih služb sprejet leta 1993, ki je že skladen in primerljiv z ureditvami evropskih držav. Novosti, ki jih je prinesel, so predvsem rezultat vizije učinkovitosti gospodarstva na eni strani in racionalizacije javnega sektorja na drugi strani.

ZGJS ima značaj splošnega zakona, saj je določil sistem in način urejanja teh služb, ni pa jih konkretno poimenoval. To nalogo je podelil drugim predpisom, in sicer zakonom s področja energetike, prometa in zvez, komunalnega on vodnega gospodarstva in gospodarjenja z drugimi naravnimi bogastvi, zakonu o varstvu okolja ter zakonom, ki urejajo druga področja gospodarske infrastrukture. Še največ gospodarskih javnih služb vsebinsko določa Zakon o varstvu okolja, ki našteva vse obvezne lokalne gospodarske javne službe. Zaradi takšne razpršene vsebinske ureditve prihaja pri proučevanju gospodarskih javnih služb nemalokrat do težav.

Pomembna točka je seveda tudi financiranje javnih služb. Brez ustreznih finančnih sredstev tudi te službe ne morejo dobro delovati. Gospodarske javne služba kot občine bodo zato morale več pozornosti nameniti pridobivanju lastnih virov, sredstev in izkoristiti vse zakonske možnosti.

Občina Piran je turistično razvita občina. V okviru gospodarskih in družbenih dejavnosti ima zagotovljene javne službe, kij jih izvaja družba. Najbolj izpostavljeno področje je področje varstva okolja. Na podlagi vizije podjetja Okolje Piran, da bi se razvili v visoko tehnološko podjetje, se družba trudi pri izvajanju različnih programov, ki bi pripomogli k bolj učinkoviti in razviti občini. Po mojem mnenju je posebnost občine tržnica, ki si jo turisti radi ogledajo in začutijo utrip mesta, ki je najbolj zaznan prav na tržnici. Okolje kot upravljalec tržnice zagotavlja vsem prodajalcem stojnice, tehtnice, skrbi za red in čistočo, veljavni tržni red, predvsem pa zagotavlja sanitarne in druge pogoje, ki jih določajo predpisi. Izrazito turistična občina potrebuje tudi višji standard pri čiščenju in vzdrževanju javnih površin.

Menim, da gre razvoj javni služb kar pravi smeri, saj smo se še posebej s sprejemom ZGJS pravni ureditvi gospodarskih javnih služb približali tujini, predvsem tistim v zahodni Evropi. Vsekakor je razlog tudi v tem, da je zakonodajalec pri pripravi zakona upošteval smernice Sveta EU in Evropsko listino o lokalni samoupravi.

LITERATURA IN VIRI

Literatura:

- ČEBULJ, Janez. Upravno pravo. Visoka upravna šola, Ljubljana, 2002
- PIRNAT, Rajko. Poskus materialne opredelitve javne službe. Bled, 1992
- VIRANT, Grega. Pravna ureditev javne uprave. Visoka upravna šola, Ljubljana, 1998
- VLAJ, Stane. Lokalna samouprava. Občine in pokrajine. Ljubljana, 1998

Viri :

- Zakon o gospodarskih javnih službah. Ur. List Rs, št. 32/93
- Zakon o zavodih. Ur. List RS, št. 12/91, 8/96
- Zakon o varstvu okolja. Ur. List RS, št. 32/93
- Sodba Vrhovnega sodišča, Ur., št. 56/93
- Statut občine Piran. Uradne objave Primorskih novic, št. 10/99
- Statut JP Okolje Piran. Občinski svet, Piran 2002
- Odlok o gospodarskih javnih službah v občini Piran. Uradne objave Primorskih novic, št. 6/95, 10/01
- Odlok o preoblikovanju »Komunalno – stanovanjskega podjetja Okolje Piran«v »Javno podjetje Okolje Piran, družbo z omejeno odgovornostjo« in ustanovitvi »Javnega podjetja Okolje Piran, družbe z omejeno odgovornostjo«. Uradne objave Primorskih novic, št. 6/95, 25/96, 27/99, 7/02.

SEZNAM OPORABLJNIH KRATIC IN OKRAJŠAV

ZGJS	Zakon o gospodarskih javnih službah
ZZ	Zakon o zavodih
EU	Evropska unija
JP	Javno podjetje